

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2926/2017
14.05.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина и Марине Милановић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Жељко Комазец, адвокат из ..., против туженог ... комбината „ББ“ АД ..., чији је пуномоћник Слободан Доклестић, адвокат из ..., ради исплате зараде и накнаде зараде, са којом парницом је спојена парница по противтужби ради накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 144/17 од 16.06.2017. године, у седници одржаној 14.05.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против става првог, другог, трећег и петог изреке пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 144/17 од 16.06.2017. године у делу у коме је преиначена првостепена пресуда.

ОДБАЦУЈЕ СЕ, као недозвољена, ревизија туженог изјављена против става четвртог изреке пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 144/17 од 16.06.2017. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Суботици, Судске јединице у Бачкој Тополи П1 119/16 од 04.11.2016. године, ставом првим изреке, одбијен је, као неоснован, захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да му на име неисплаћене зараде исплати укупан износ од 806.099,86 динара, са законском затезном каматом од 01.04.2015. године до исплате, на име увећане зараде по основу временаведеног на раду (минули рад) укупан износ од 37.432,31 динар, са законском затезном каматом од 01.04.2015. године до исплате и на име неисплаћене накнаде трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора укупан износ од 58.444,65 динара, са законском затезном каматом од 01.04.2015. године до исплате, као и захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка. Ставом другим изреке, одбијен је евентуални захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да му на име неисплаћених зарада, увећане зараде по основу временаведеног на раду (минули рад) и накнаде трошкова за регрес за годишњи одмор исплати појединачно наведене износе, са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног износа до исплате, за период од 28.12.2010. године закључно са 30.11.2013. године. Ставом трећим изреке, одбијен је, као неоснован, противтужбени захтев туженог којим је тражио да се обавезе тужилац да му на име

накнаде штете исплати појединачно наведене износе, са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног износа до исплате за период од 01.06.2012. године закључно са 01.12.2013. године. Ставом четвртим изреке, одређено је да свака страна сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 144/17 од 16.06.2017. године, донетом након одржане расправе, ставом првим изреке, жалба тужиоца је усвојена и првостепена пресуда у одбијајућем делу укинута. Ставом другим изреке, делимично је усвојен захтев тужиоца и обавезан тужени да тужиоцу исплати разлику зараде у износу од 544.585,70 динара, са законском затезном каматом од 01.04.2015. године, затезну камату на наведену разлику зараде доспелу до 31.03.2015. године, углавничену у износу од 261.514,16 динара, увећану зараду по основу временаведеног на раду (минулог рада) у износу од 26.012,54 динара, са затезном каматом од 01.04.2015. године, затезну камату на наведену разлику увећане зараде доспелу до 31.03.2015. године углавничену у износу од 11.419,77 динара, накнаду трошкова регреса за коришћење годишњег одмора у износу од 39.924,81 динар, са затезном каматом од 01.04.2015. године, затезну камату на наведену разлику зараде доспелу до 31.03.2015. године углавничену у износу од 18.519,84 динара, а одбијен је као неоснован захтев тужиоца ради исплате затезне камате на наведене доспеле, углавничене износе камате. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу на име трошкова поступка плати 245.616,00 динара. Ставом четвртим изреке, одбијена је жалба туженог и првостепена пресуда потврђена у делу којим је одбијен противтужбени захтев ради накнаде штете у појединачно захтеваним месечним износима са законском затезном каматом од доспелости до исплате, за период од 01.07.2012. године закључно са 01.12.2013. године. Ставом петим изреке, усвојен је захтев тужиоца и обавезан тужени да тужиоцу на име трошкова жалбеног поступка плати 28.500,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане пресуде у делу у коме је преиначена првостепена пресуда и усвојен захтев тужиоца у смислу члана 408. Закона о парничном поступку-ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11, 87/18), Врховни касациони суд је нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био запослен код туженог на пословима руководиоца ... „ВВ“, на основу уговора о раду од 19.02.2008. године, а од 25.06.2012. године вршио је функцију извршног директора туженог и био је један од три законска заступника туженог. Радни однос тужиоцу престао је 07.11.2013. године. Према уговору о раду основна месечна нето зарада тужиоца износила је 700 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан обрачуна, уговорена је и увећана зарада по основу временаведеног на раду, за сваку пуну годину рада остварену у радном односу од 0,5% од основне зараде, као и накнада трошкова – регреса за коришћење годишњег одмора, према одредбама Колективног уговора. Према одредби члана 5. алинеја 3 уговора о раду, зарада тужиоца је поред осталог утврђивана на основу оствареног радног учинка мереног квалитетом, обимом оствареног посла и односа запосленог према радним обавезама у складу са чланом 71.

Колективног уговора туженог. Колективним уговором туженог од 02.02.2007. године прописано је да запослени имају право на накнаду трошкова – регреса за коришћење годишњег одмора у износу од једне просечне месечне зараде за претходну годину и да ће се исплата вршити уз исплату месечне зараде исплатом $\frac{1}{2}$ износа просечне месечне зараде за претходну годину. Чланом 71. Колективног уговора туженог прописано је да тужени на основу радног учинка може умањити зараду својим запосленима и то максимално до 34%, а ставом 2. истог члана прописано је да одлуку о радном учинку у складу са елементима утврђеним претходним чланом доноси директор послодавца или запослени кога он овласти, на предлог непосредног руководиоца. Тужени није дефинисао критеријуме на основу којих би се могао ценити квалитет и квантитет обављеног посла на основу чега би се могла умањити зарада запослених. На основу налаза и мишљења судског вештака утврђено је да је тужени тужиоцу од 2010. године до октобра 2013. године, када је тужиоцу престао радни однос, исплаћивао зараду која је нижа од уговорене. За наведени период на основу налаза и мишљења судског вештака утврђена је разлика између обрачунате основне нето зараде у динарској противвредности 700 евра месечно и зараде коју је тужени обрачунавао и исплаћивао тужиоцу, разлика између обрачунате увећане нето зараде по основу минулог рада на основицу у динарској противвредности 700 евра месечно и увећане зараде по основу минулог рада коју је тужени исплатио тужиоцу и износ мање исплаћен на име накнаде трошкова – регреса за годишњи одмор, при томе имајући у виду да је тужилац у спорном периоду користио годишњи одмор у децембру 2010. године 15 дана, у децембру 2011. године 15 дана, у јулу 2012. године осам дана, у децембру 2012. године 15 дана, у јулу 2013. године осам дана и у октобру 2013. године 19 дана. У спорном периоду, према билансу успеха, тужени је остваривао добит у 2010, 2011. години, а губитак у 2012. и 2013. години, али је биланс стања посматрано са становишта имовине, обавеза и капитала у истом периоду био позитиван, односно капитал је био знатно изнад обавезе коју је тужени имао у наведеним годинама спорног периода и износио 69% укупне имовине, док су обавезе износиле 31% од вредности укупне имовине у 2013. години. Иако је остварио губитак у пословању у 2012. и 2013. години, тужени је остварио повећање капитала, односно смањење својих обавеза у овим годинама у односу на укупну имовину, као и у односу на учешће обавеза у 2011. и 2012. години. Услед погоршања у финансијском пословању, Аграрни колегијум повезаних друштава, групе којој је припадао и тужени, донео је препоруку о мерама штедње, средином 2010. године, које су подразумевале смањење зараде у наредном периоду. Тужени ову препоруку није спровео, није донео одлуку о смањењу зараде запослених, нити је са запосленима закључио анекс уговора о раду.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је одбио као неосноване и основни и евентуални захтев тужиоца, док из образложења првостепене одлуке следи да је првостепени суд делимично усвојио захтев тужиоца.

Другостепени суд је након одржане расправе преиначио првостепену пресуду и делимично усвојио основни захтев тужиоца.

По налажењу Врховног касационог суда правилно је другостепени суд, правилном применом материјалног права закључио да тужилац има право на тражену разлику зараде.

Законом о раду („Службени гласник РС“, број 24/05, 61/05, 54/09), чланом 104. став 1. прописано је да запослени има право на одговарајућу зараду, која се утврђује у

складу са законом, општим актом и уговором о раду. Чланом 105. став 1. прописано је да се зарада из члана 104. став 1. овог закона састоји од зараде за обављени рад и време проведено на раду, зараде по основу доприноса запосленог пословном успеху послодавца (награде, бонуси и слично) и других примања по основу радног односа, у складу са општим актом и уговором о раду. Чланом 106. прописано је да зарада за обављени рад и време проведено на раду састоји се од основне зараде, дела зараде за радни учинак и увећане зараде. Чланом 107. став 1. прописано је да основна зарада одређује се на основу услова, утврђених правилником, потребних за рад на пословима за које је запослени закључио уговор о раду и времена проведеног на раду, док је ставом 2. истог члана прописано да радни учинак одређује се на основу квалитета и обима обављеног посла, као и односа запосленог према радним обавезама, а ставом 3. да општим актом утврђују се елементи за обрачун и исплату основне зараде и зараде по основу радног учинка из става 1. и 2. овог члана. Чланом 108. став 1. тачка 4. прописано је да запослени има право на увећану зараду у висини утврђеној општим актом и уговором о раду, и то по основу времена проведеног на раду за сваку пуну годину рада остварену у радном односу код послодавца (у даљем тексту: минули рад) – најмање – 0,4% од основице. Чланом 110. став 1. је прописано да зарада се исплаћује у роковима утврђеним општим актом и уговором о раду, најмање једанпут месечно, а најкасније до краја текућег месеца за претходни месец. Чланом 114. став 1. је прописано да запослени има право на накнаду зараде у висини просечне зараде у претходних дванаест месеци, у складу са општим актом и уговором о раду, за време одсуствовања са рада на дан празника који је нерадни дан, годишњег одмора, плаћеног одсуства, војне вежбе и одазивања на позив државног органа. Чланом 118. став 1. тачка 6. је прописано да запослени има право на накнаду трошкова, у складу са општим актом и уговором о раду и то за регрес за коришћење годишњег одмора. Чланом 171. став 1. тачка 5. је прописано да послодавац може запосленом да понуди измену уговорених услова рада (у даљем тексту: анекс уговора) ради промене елемената за утврђивање основне зараде, радног учинка, накнаде зараде, увећане зараде и других примања запосленог који су садржани у уговору о раду у складу са чланом 33. став 1. тачка 11. овог закона.

Код утврђеног да је према уговору о раду основна месечна нето зарада тужиоца износила 700 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан обрачуна, да је уговорена и увећана зарада по основу времена проведеног на раду, за сваку пуну годину рада остварену у радном односу од 0,5% од основне зараде, као и накнада трошкова – регреса за коришћење годишњег одмора према Колективном уговору туженог, да је тужени тужиоцу од 2010. године до октобра 2013. године исплаћивао зараду која је нижа од уговорене, да тужени није дефинисао критеријуме на основу којих би се могао ценити квалитет и квантитет обављеног посла на основу чега би се могла умањити зарада запослених, нити је мерио обим оствареног посла, нити донео одлуку о умањењу зарада запослених, то је правилан закључак другостепеног суда да тужилац има право на разлику зараде и регреса, а све у складу са уговором о раду, Колективним уговором туженог и напред цитираним одредбама Закона о раду, а која висина је утврђена на основу налаза и мишљења судског вештака, на који странке нису имале примедбе. Осим тога, препорука Аграрног колегијума повезаних друштава, групе којој је припадао и тужени, о мерама штедње, средином 2010. године, које су подразумевале смањење зараде у наредном периоду, није представљала основ за умањење зарада запослених код туженог.

Неосновани су наводи ревизије да је тужиоцу зарада била умањена због лоше финансијске ситуације која је погодила туженог у периоду од 2010. године до 2013. године, која финансијска ситуација се огледала у акумулираним губицима које је остварио у том периоду, услед лошег пословања, да припада Групи повезаних друштава, чије се пословање редовно прати, усмерава и усклађује на нивоу Групе повезаних друштава путем Аграрног колегијума, који је 2010. године донео препоруку да се умање зараде запослених, чије су зараде индексиране у еврима, да су чланови менаџмента туженог, међу којима је био и тужилац, као извршни директор, били дужни да то ураде на законит и правилан начин, да су уместо тога у пракси спровели умањење зараде, а да то нису пропратили ниједним правним документом и да је тужилац као извршни директор био дужан да обезбеди да се умањење зарада спроведе на законит начин, па како то није урадио, да је стога његов захтев неоснован. Наводи су неосновани, с обзиром да је из налаза и мишљења судског вештака утврђено да је тужени у спорном периоду, према билансу успеха остварио добит у 2010. години и 2011. години, а губитак у 2012. и 2013. години, али да је биланс стања посматрано са становишта имовине, обавеза и капитала у истом периоду био позитиван, односно капитал је био знатно изнад обавезе коју је тужени имао у наведеним годинама спорног периода и износио 69% укупне имовине, док су обавезе износиле 31% од вредности укупне имовине у 2013. години, да иако је тужени остварио губитак у пословању у 2012. години и у 2013. години да је остварио повећање капитала, односно смањење својих обавеза у овим годинама у односу на укупну имовину, као и у односу на учешће обавеза у 2011. години и 2012. години. У вези препоруке Аграрног колегијума повезаних друштава и обавезе тужиоца да исту спроведе наводи су такође неосновани, с обзиром на то да су препоруке донете 2010. године, пре него што је тужилац почео да врши дужност извршног директора, јер је 29.11.2012. године регистрован у АПР за законског заступника туженог до 20.11.2013. године, а осим тога тужилац је био именован као један од три извршна директора туженог, а тужени није доказао да је тужилац био овлашћен да сам донесе одлуку о умањењу зарада.

Са напред наведених разлога, на основу члана 414. став 1. ЗПП одлучено је као у ставу првом изреке.

Испитујући дозвољеност ревизије изјављене против одлуке о противтужбеном захтеву у смислу члана 410. став 2. тачка 5. ЗПП, Врховни касациони суд је утврдио да ревизија није дозвољена.

Чланом 403. став 3. ЗПП, прописано је да ревизија није дозвољена у имовинскоправним споровима ако вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе.

Противтужба ради накнаде штете поднета је 09.06.2014. године, а вредност побијаног дела правноснажне пресуде је 346.032,00 динара.

Имајући у виду да се ради о имовинскоправном спору у коме се противтужбени захтев односи на новчано потраживање, у коме побијана вредност предмета спора очигледно не прелази динарску противвредност 40.000 евра према средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе, то је Врховни касациони суд нашао да је ревизија недозвољена.

На основу члана 413. ЗПП, у вези члана 410. став 2. тачка 5. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Слађана Накић Момировић,с.р.**

За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић